

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ АГРАРНИХ ВІДНОСИН В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Газуда М.В.,
старший викладач, економічний факультет,
Ужгородський національний університет

Аграрна реформа є однією з актуальних проблем сучасних економічних досліджень. Як наслідок попереднього розвитку і структурної реформи аграрного сектора як в Україні, так і в Закарпатській області склалася бімодельна структура сільського господарства. На сучасному етапі паралельно розвиваються дві моделі: крупне товарне виробництво на базі реорганізованих КСП - новоутворених підприємств різних організаційно- правових форм і дрібнотоварне виробництво в особистих селянських господарствах і невеликих фермерських господарствах. Першу модель умовно можна вважати індустріальною, а другу - традиційною.

Для Закарпатської області на даному етапі характерна традиційна модель в аграрному секторі економіки, а в минулому - індустріальна (табл. 1).

Таблиця 1

Структура земельних угідь за товаровиробниками в Закарпатській області*

Категорії господарств	(на початок року)					
	1991			2006		
	Загальна площа	Сільськогосподарська	вт.ч. рілля	Загальна площа	Сільськогосподарська	вт.ч. рілля
Всі категорії господарств, тис.га	1275,3	475,9	196,0	1275,3	454,3	200,6
Відсотків	100,0	37,3	15,4	100,0	35,6	15,7
Сільськогосподарські підприємства, тис.га	562,5	358,7	152,6	72,6	54,6	31,9
Відсотків	100,0	63,8	27,1	100,0	75,2	43,9
Особисті селянські господарства, тис.га	61,2	56,0	35,7	363,0	348,1	155,5
Відсотків	100,0	91,5	58,3	100,0	95,9	42,8

Землі інших категорій тис.га	651, 6	61,2	7,7	839, 7	51,6	13,2
відсотків * _____	100, 0	9,4	1,2	100, 0	6,1	0,02

Розраховано за джерелом: Статистичний щорічник Закарпаття за 2005 рік/ Головне управління статистики у Закарпатській області. - Ужгород, 2006. - С. 177.

З наведеної таблиці видно, що в умовах командно-адміністративної системи на початок 1991 р. в Закарпатській області переважала індустріальна модель, оскільки на сільгосппідприємства припадало 75,4% (358,7 із 475,9 тис.га сільськогосподарських угідь), а на особисті селянські господарства 11,8% (56,0 тис.га). У 2001 р. внаслідок реорганізації КСП і утворення нових підприємств різних організаційно-правових форм почала переважати традиційна модель, оскільки на особисті селянські господарства припадало 58,6%, на сільськогосподарські підприємства - 34,9% сільськогосподарських угідь, а ріллі відповідно 57,8 і 40,8%. На початок 2006 р. ще більше утвердилась роль дрібнотоварного виробництва за рахунок особистих селянських господарств. На їх долю припадало 76,6% сільгоспугідь, у тому числі 77,5% ріллі, а на сільгосппідприємства відповідно - 12,0 та 15,9%. На основі стратегічних цілей та орієнтирів розроблені сценарії економічного зростання виробництва (за періодами в роках) основних видів сільськогосподарської продукції для Закарпатської області. На коротко- (2006-2010 рр.), середньо- (2011-2015 рр.) та довгостроковий (2016-2020 рр.) періоди розроблені три сценарії подальшого нарощування виробництва основних видів сільгосппродукції, а саме: оптимістичний, помірний і песимістичний [2, с. 120-136]. Результати модельних розрахунків короткострокових прогнозів економічного зростання виробництва основних видів рослинницької і тваринницької продукції на період 2006-2010 рр. нами формувались на основі циклічності, характерних для країн Центральної Європи (Словаччина, Польща, Угорщина) з якими межує Закарпатська область. За другим періодом (2011- 2015 рр.) середньозважені показники, які розраховані на базі трьох сценаріїв значно перевершать показники базових років (1986-1990 рр.) з виробництва зерна, картоплі, овочів, винограду, молока, яєць.

На третьому довгостроковому періоді (2016-2020 рр.) за середньозваженими показниками область значно перевершить рівень базових років та попередніх періодів по виробництву більшості видів сільгосппродукції, які також розроблені на основі трьох сценаріїв.

Здійснення стратегічних завдань розвитку рослинництва і тваринництва забезпечить реалізацію основних цілей сталого розвитку агропромислового комплексу Закарпатської області у відповідності до розроблених прогностичних сценаріїв, економічного зростання та нарощування виробництва основних видів сільськогосподарської продукції. ^

ЛІТЕРАТУРИ

- 1. Статистичний щорічник Закарпаття за 2005 рік/Головне управління статистики у Закарпатській області. - Ужгород, 2006. - С.584.**
- 2. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку/За ред. акад. НАН України В.М.Гейця. - К.: Ін-т еконо. прогнозув.; Фенікс, 2003. - 1008с.**